

Meno a priezvisko : Peter Kárpáty

Názov projektu : *Atypus* – dávny svedok minulosti

Sumár :

Práca sa venuje trom druhom ortognátmych pavúkov čeľade Atypidae (komôrkovité). Každý druh žijúceho organizmu zohráva na Zemi svoju nenahraditeľnú úlohu. Nikto nevie, čo by mohlo spôsobiť vymiznutie súčasných druhov. Preto je nesmierne dôležité chrániť diverzitu druhov, uchovať genofond. Spomedzi druhov, ktoré miznú z európskej prírody vinou ľudských aktivít vyberá autor tri druhy : *Atypus muralis* (komôrkár pontický), *Atypus affinis* (komôrkár hnedý) *Atypus piceus* (komôrkár čierny). Komôrkáre sú starobylé relikty stepných spoločenstiev s niektorými špecifickými črtami : spôsob života, výskyt v ekosystéme s vysokou stabilitou...

Cieľom projektu je :

- overovať stav týchto pavúkov na známych lokalitách
- objaviť nové lokality, zostaviť mapu rozšírenia v SR a ČR
- sledovať ich ekologické nároky
- oboznamovať sa s ich etológiou
- pokúsiť sa navrhnúť teóriu šírenia sa pavúkov v súčasnom areáli

Rozšírenie týchto pavúkov je podmienené najmä abiotickými faktormi – sklom a orientáciou terénu, podložie. Lokality výskytu sú Hradište v Slovenskom krase ajužne od Prahy v ČR. Spomedzi významných druhov autor spomína *Carex humilis*, *Festuca valesiaca* či *Botriochtona ischneumum*. Zlé podmienky vytvára prítomnosť agátu, ktorým niektoré lokality zarastajú. Pre záchranu týchto pavúkov sa navrhuje dôsledná koncepcia ochrany najmä biotopov s ich výskytom, pretože sú to stabilné ekosystémy. Na záver sa autor nazdáva, že tieto pavúky by mohli pre svoje šírenie opäť použiť koridory, ktoré im umožnili postup z južných oblastí až ku Karpatskému oblúku.

Meno a priezvisko : Daniela Karpašová, Alexandra Schöberová

Názov projektu : Problém Lampenflóry v Harmaneckej jaskyni

Sumár :

Práca sa zaoberá problematikou, ktorá je dnes dost' závažným problémom našich svetových jaskýň. Jedná sa o problém Lampenflóry – nežiadúcej vegetácie v priestoroch týchto krasových útvarov v prírode. Vegetácie spôsobuje to, že jaskyne v súčasnej dobe prežívajú krízu.. Spolu s vegetáciou sa tam dostávajú mnohé organické, ktoré sa usadzujú, nastáva rozklad a jaskyňa odumiera. Aj v Harmaneckej jaskyni je hlavným problémom práce táto skutočnosť. V turisticky sprístupnených priestoroch jaskyne autori práce zaznamenali v okolí svietidiel nadmerný výskyt tejto vegetácie. Jedná sa predovšetkým o porasty machov, ktoré predstavujú nežiadúci jav hlavne z hľadiska narušovania krasových útvarov, ale aj z hľadiska estetického. Je potrebné pre zachovanie existencie a krásy jaskýň overiť a aplikovať účinné a súčasne ekologicky nezávadné metódy na odstránenie vegetácie a dlhodobú prevenciu ich výskytu. Mnoho informácií o Lampenflóre pochádza aj od speleológov. Tí jednoznačne kladú na prvé miesto prevenciu a považujú ju za nevyhnutnú, keďže flóra v harmaneckej jaskyni bola v pokročilom štádiu. Mechanický spôsob prevencie má podľa niektorých odborníkov za následok ďalšie problémy ako infekcie. Chemicky uskutočňovaná prevencia má určité následky, ale najlepšie riešenia je vhodné spojenie oboch metód. Projekt je rozdelený do dvoch častí. Teoretická časť práce zahŕňa vysvetlenie pojmu Lampenflóra, čo ju spôsobuje, aký má dopad na

jaskyne. Práca vysvetľuje, ako je možné urobiť prevenciu nežiadúcej vegetácii. Praktická časť obsahuje určenie jednotlivých druhov machov, taktiež stanovenie ich ekologických nárokov. Práca je doplnená tabuľkami, kde sú zaznamenané jednotlivé pozorovania. Aké druhy sa vyskytujú v okolí svietidiel, výška porastu, uhol pod akým svetlom dopadá na rastlinku. Za pomoci jaskyniarov autori práce určili podklad, v ktorom rastlinný organizmus rastie. Záznamy obsahujú i typy svietidiel, ktoré boli v jaskyniach montované kedysi a dnes. Dnešné svetlá sú jednoznačne výhodnejšie, pretože intenzita svetla je značne menšia. To však nerieši problém, ktorý bol nastolený. Záver práce hodnotí a zahŕňa pozorovanie a výsledky, čím autori splnili cieľ práce – pomôcť speleológom riešiť svetový problém Lamprenflóry.

Meno a priezvisko : Marek Lešičko

Názov projektu : Biodiverzita a početnosť sov na vybraných lokalitách okresu Bardejov

Sumár :

Práca sa zaoberá biodiverzitou a početnosťou sov na vybraných lokalitách v okrese Bardejov. Slovo biodiverzita v doslovnom preklade znamená rozmanitosť života. Práca zisťuje úroveň druhu a druhovú rozmanitosť. Autor sa výskumu venuje už 4 roky, pri práci používal 3 základné postupy pre zisťovanie výskytu sov, a to :

- zisťovanie výskytu podľa hlasu
- zisťovanie výskytu priamym pozorovaním
- zisťovanie výskytu podľa pobytočných znakov (trus, perie, hniezdne dutiny)
- kombinovaná metóda

Početnosť sov bola skúmaná štyrmi spôsobmi. Určená bola relatívna početnosť i absolútna početnosť. V prvom prípade bola využitá líniová metóda, v druhom autor použil mapovaciu metódu a metódu výberu biotopu. Skúmané územie zahŕňa 10 druhov sov, 11 druhov žijúcich na Slovensku. Napríklad : Plamienka driemavá (*Tyto alba*), Kuvik obyčajný (*Athene noctua*), Vúr skalný (*Bubo bubo*), Sova obyčajná (*Strix aluco*), Sova dlhochvostá (*Strix uralensis*), Pôtik kapcavý (*Aegolius funereus*) ... K výsledkom práce možno zaradiť aj zmapovanie sov podľa výskytu na mape Slovenska pre faunu, mapy rozšírenia sov v okrese Bardejov a zbierku dokumentačného a porovnávacieho materiálu. Autor porovnal výsledky vlastného výskumu s odbornou literatúrou a zistil viacero rozdielov hlavne v rozšírenosti sov. Na zmenu rozšírenia má najväčší vplyv najmä človek.

Meno a priezvisko : Zuzana Skurková

Názov projektu : Sivá Brada

Sumár :

Travertínová kopa leží v Hornádskej kotline, 3 km západne od mestečka Spišské podhradie. Lokalitu vytvára viac – menej pravidelná travertínová kopa, ktorá je najnižšou, najmladšou a jedinou doposiaľ činnou travertínovou kopou na Spiši. Práca sa zaoberá minerálnymi prameňmi travertínovej kopy Sivá Brada, ako aj rôznymi mikroformami reliéfu nimi tvorenými. Na Sivej Brade v súčasnosti "žije" 11 prameňov : vrcholový prameň, občasný prameň s vývermi plynov, sústava dvoch prameňov s jazierkom a svahovým prúdom. Prameň svätého kríža, sústava troch prameňov, Ondrejov prameň, západný prameň so svahovým prúdom a navrátný "gejzír". Práca je akýmsi konceptom v ktorom sú zahrnuté doterajšie poznatky o tejto lokalite, informácie o 12 – tich činných prameňoch. Vlastný výskum, ktorý ešte nie je

v práci zahrnutý, prebieha pravidelne od 30. 11. 1996, kedy začali prvé merania teploty činných prameňov, ktorých voda sa používa ako stolová. Merania budú prebiehať minimálne rok. Po ich vyhodnotení by autorka chcela zistiť : či sa aktivita prameňov mení počas jedného roka, porovnať činnosť prameňov navzájom, chemický rozbor vody a výsledky porovnať s doterajšími zisteniami.

Meno a priezvisko : Martina Višňovská

Názov projektu : Jazerá Slovenska

Sumár :

Autorka mapuje 214 prírodných jazier na Slovensku, ktoré sú zadené do hlavných skupín podľa pôvodu na : glaciálne, eolické, hradené zosuvom, riečne a krasové. Práca obsahuje rozsiahly materiál grafy, fotografie, mapy a obrázky. Úvodná časť sa zaoberá charakteristikou jazier, ich vznikom a zánikom, klasifikáciou, fyzikálnymi a chemickými vlastnosťami jazier vody. Autorka pokračuje menným zoznamom slovenských jazier, ich rozdelením podľa pôvodu. Uvedené sú morfometrické parametre, rozloha, hĺbka, objem vody, nadmorský výška, ich okolie a u niektorých aj podrobnejšia genéza a odôvodnenie ich názvu. Posledná kapitola má názov "Nedostatok informácií o slovenských jazerách", pretože v dôsledku nedostačujúcej literatúry o slovenských jazerách, nebolo možné niektoré z nich zaradiť do skupiny podľa pôvodu. Vlastný výskum zahŕňa rekapituláciu jazier Slovenska, percentuálne zastúpenie v rámci nášho územia, grafické zobrazenie podľa nadmorskej výšky a rozlohy i vlastné myšlienky týkajúce sa ochrany jazier. Práca približuje oblasti Vysokých Tatier a je vhodne doplnená bohatým fotografickým materiálom.

Meno a priezvisko : Marek Mrava

Názov projektu : Jazerá Slovenska

Sumár :

Aj napriek tomu, že naše Slovensko zaberá iba nepatrnú časť povrchu Zeme, jeho územie zaujme človeka svojou polohou, geografickou stavbou a rozmanitosťou flóry a fauny. A to platí aj o slovenských jazerách. Slovensko nie je na ne bohaté, ale môžeme tu nájsť množstvo väčších alebo menších jazier. Tie sa od seba odlišujú nielen svojou veľkosťou, tvarom, hĺbkou, ale najmä pôvodom a spôsobom vzniku. Práca je rozdelená do kapitol, ktoré sa venujú jednotlivým typom jazier podľa pôvodu. Prvá časť pojednáva o jazerách, ktoré vznikali ako dôsledok činnosti ľadovcov na našom území. Ich vznik je viazaný najmä na pohoria, a preto ich nachádzame hlavne vo Vysokých Tatrách (plesá). Jazerá krasového pôvodu sú na Slovensku veľmi vzácne. Je ich iba veľmi málo, aj to len Slovenskom kráse. Ďalšia kapitola sa venuje umelo vytvoreným jazerám. Do tejto kategórie patria jazerá, ktoré vznikli navŕšením hrádze do doliny potoka a jej zahradením. Vytvoril ich človek. Sú to priehrady, rybníky, ktoré majú pre hospodárov Slovenska najväčší význam. Práca im preto venuje mimoriadnu pozornosť. Najmenšia skupina jazier obsahuje jazerá eolického pôvodu, teda na ich vzniku sa podieľal svojou činnosťou vietor. V súčasnosti existujú už len dve takéto jazerá na Záhorskej nížine. Prácu uzatvára kapitola o hradených jazerách, ktorých hrádzia nevznikli ako výtvor človeka, ale pri zosuvoch pôdy. Väčšinou je to niekoľko malých jazier, ktoré sú pokope. Prehľadne rozdelené jazerá sú usporiadané v tabuľkách, kde môžeme porovnávať ich veľkosť a polohu.

Meno a priezvisko : Marek Sýkora

Názov projektu : Príprava kostrových anatomických preparátov lebiek

Sumár :

Preparácia rôznych druhov hospodárnych a divo žijúcich zvierat má veľký a často dosť neoceniteľný význam. V prvom rade ide o vytváranie múzejných a zoologických zbierok, prípravu preparátov vzácnych druhov zvierat, zachovanie abnormalít a zvláštností, preparáciu uhynutých jedincov vymierajúcich druhov, zhotovovanie učebných pomôcok a modelov. Preparáty slúžia nielen na študijné a poznávacie ciele, ale aj ako dokumentačný materiál pre nasledujúce generácie. Príprava preparátov je časovo náročná, vyžaduje odborné znalosti z anatómie, morfológie, chémie ako i osobnú a remeselnícku zručnosť preparátora. Podľa cieľa využitia a techniky výroby rozdelíme preparáty na :

- a) dermoplastické :
 - srsnaté
 - pernaté
 - preparáty rýb
 - preparáty plazov a oboživelníkov
- b) kostrové
 - kompletne skelety
 - časti skeletov a ich rezy
- c) mokré preparáty
 - celé telá zvierat
 - časti tiel
 - orgány tiel
- d) suché preparáty
 - orgány a ich časti
 - celé sústavy orgánov
- e) korozívne preparáty
 - cievny a dutinový systém orgánov a organových sústav

Cieľom práce bolo a stále je zhotoviť sériu hodnotných a praktických učebných pomôcok pre kabinet biológie. Doteraz zhotovené preparáty boli už použité a osvedčili sa pri výučbe biológie. Nezvyčajnosťou tejto práce je to, že autor pracuje priamo s konkrétnym biologickým materiálom. Aj napriek dosiahnutým výsledkom sa táto práca nedá definitívne považovať za ukončenú a autor by svojou prácou rád prispel k rozšíreniu anatomickej zbierky podľa didaktických potrieb biologického kabinetu školy.

Meno a priezvisko : Karol Meliška, markéta Bogdániová

Názov projektu : Nájdu svoju kultúru a identitu v Maďarsku žijúci Slováci ?

Sumár :

Autori práce sa rozhodli svoju pozornosť upriamiť na históriu slovenských dedín v Maďarsku a problémy slovenskej menšiny, žijúcej v tejto oblasti a na tamojšiu kultúru. Ľudia žijúci na juhu Slovenska vidia, že maďarská menšina sa u nás dožaduje stále lepších podmienok na pestovanie a rozvoj svojej kultúry. Táto práca preto skúma národnostné podmienky slovenskej menšiny v Maďarsku. Autori však konštatujú, že slovenská menšina, žiaľ stráca záujem o svoju kultúru a postupne sa asimiluje. Veľa detí pochádzajúcich zo slovenských alebo čiastočne pomadžarčených rodín nemajú záujem učiť sa po slovensky, lebo nenachádzajú uplatnenie svojho materinského

jazyka a nemajú sa v ňom kde zdokonaľovať. Ak aj žijú s slovenských obciach, bez problému sa vedia dohovoriť i po maďarsky. Aj keď vyštudujú základnú školu, nemajú príliš príležitostí pokračovať v štúdiu na strednej škole. Pretože v Maďarsku sú len dve slovenské gymnáziá, nezostáva im nič iné, len sa učiť po maďarsky alebo dať prednosť iným cudzím jazykom. Chyba je možno aj v niektorých rodičoch, ktorí im nevštepujú lásku k materinskému jazyku a nerozprávajú sa s nimi doma po slovensky. Preto autori práce apelujú na kompetentných, aby sa vytvoril spôsob ako motivovať slovenskú mládež a vzbudiť jej záujem o slovenský jazyk. Dôležitým krokom k dosiahnutiu úspechu v tejto oblasti je vytvorenie kontaktov medzi školami na Slovensku a slovenskými školami v Maďarsku. V rámci týchto stykov by bolo možné do škôl v Maďarsku posilať slovenské knihy, časopisy, brožúrky o našich významných mestách, rekreačných oblastiach. Rozbehli by sa recipročné výmeny, organizovali by sa spoločné podujatia a výlety, oboznamovali by sa s kultúrnymi pamiatkami a prírodnými krásami Slovenska. Tiež by podľa autorov pomohlo rozšírenie televízneho signálu slovenských staníc. Ďalšia čas práce pojednáva o úrovni školstva. V slovenských obciach v Maďarsku sa na základných školách vyučuje slovenčina ako cudzí jazyk – tri hodiny do týždňa, čo nemôže stačiť, aby sa deti naučili dokonale ovládať svoju rodnú reč. Deti potrebujú slovenských učiteľov s národným cítením, ktorí by v nich prebúdžali národné podvedomie. To, že takých učiteľov je málo, sa autori práce presvedčili pri návšteve základnej školy v slovenskej obci Kestűv (Keszűtűlc). Na škole je jediná slovenčinárka, i tá bola počas ich návštevy neprítomná. Pani riaditeľka po slovensky nevedela. V poslednej časti sa autori zaoberajú kultúrou slovenskej menšiny, konkrétne sa zamerali na okolie Ostrihomu. Najviac informácií o folklóre a krojoch Slovákov žijúcich v Maďarsku im poskytli dve staršie ženy, ktoré svoju mladosť prežili práve v Kestűci, až na staré kolená sa presťahovali domov na Slovensko – do Štűrova.

Meno a priezvisko : Katarína Zatrochová

Názov projektu : Vec verejná ?

Sumár :

Práca sa venuje vzťahu mladých ľudí k politike. Je rozdelená do dvoch častí. Teoretická časť vysvetľuje základné pojmy týkajúce sa politiky, praktická časť obsahuje konkrétne postoje mladých ľudí k politickým otázkam. Vlastný výskum je preto nosnou časťou tejto práce. Respondenti boli študenti Gymnázia na Ul. Dominika Tatarku v porade. Svoje postoje vyjadrilo 120 študentov – chlapci a dievčatá z každého ročníka. Anketa pozostávala zo 17 otázok, rozdelených do dvoch skupín. Prvé tri otázky obsahujú údaje o veku, pohlaví a triede opýtaných. Nasledujúce otázky sú formulované tak, aby respondent mal viacero možností pri odpovedaní na jednoduché otázky, medzi ktorými existujú rôzne súvislosti. Cieľom ankety bolo zistiť záujem a informovanosť mladých ľudí vo sférach politiky, pokúsiť sa zmapovať ich sociálne zázemie a jeho vplyv na politickú orientáciu. Autorka skúma aj ich spoločenský život a postoje voči zmenám v našej spoločnosti. Prácu vhodne dopĺňa 5 grafov a 2 tabuľky pre lepšiu orientáciu vo výsledkoch ankety. Záver práce vyhodnocuje názor mladých ľudí v otázkach politických. Konštatuje, že zainteresovanosť ľudí do súčasného stavu politického diania je veľmi malá, nie však nulová. Uvedomujú si nedostatky našej spoločnosti, nepovažujú však za nutnosť venovať sa týmto problémom politického života bližšie. Celkovým porovnávaním názorov študentov vyšších ročníkov so študentmi nižších tried autorka zistila, že záujem a zainteresovanosť ovplyvňuje i pohlavie ľudí. Starší žiaci sú už názorovo

vyhranejší, lepšie sa orientujú v otázkach politických, viac sa zaujímajú o zmeny spoločnosti. O politike viac diskutujú chlapi ako dievčatá.

Meno a priezvisko : Livia Gigacová

Názov projektu : Šumiac – dedinôčka moja

Sumár :

Práca približuje kultúrno – historický obraz jednej z horehronských obcí, ktorá leží na upätí Nízkyh Tatier po Kráľovou hoľou, dediny menom Šumiac. Na prvých stranách práce sa objavuje krátka charakteristika a história dediny, zachytávajúca jej vývoj. Po opise historických udalostí spätých so Šumiacom nasledujú state venované folklóru typickému pre túto oblasť : Ľudový odev, ktorý je základným prejavom každej ľudovej kultúry. V tomto prípade je Horehronie jednou z oblastí, kde si ľud zachoval takmer až do dnešných čias svoj špecifický odev. Očarujúco pôsobí mužský kroj, ale ešte krajším je ženský kroj, v ktorom prevládajú viaceré farby a rôzne variácie. Ľudové zvyky sú ďalším folklórnym prejavom, ku ktorým bezpochyby patria predovšetkým tanec a spev. Tance odznievajú vo viacerých podobách, a každý tanečník ich dokáže predviesť inak. Najtypickejším tancom nie len pre Šumiac, ale pre celú horehronskú oblasť "Horehronský dupák". Jeho charakteristickým znakom je dupavá interpretácia, ktorej podoba je rôzna a prebieha veľmi spontánne. Spev, ktorý je súčasťou každej príležitosti, je najkrajším prejavom folklóru. Svoje čaro a krásu mu dodávajú čisté a krásne hlasy týchto ľudí. Šumiacky spev sa vyznačuje viachlasom a muži z nižšie položených obcí sa ich snažia napodobňovať. Veľká časť práce sa zaoberá zvykmi, ktoré sa zachovali až dodnes, aj keď už pozmenenej forme. Sú to najmä zvyky vianočné, veľkonočné, fašiangové (v tejto oblasti nazývané Rusadľa). Autorke však najviac učarovali svadobné zvyky, preto akt takejto dedinskej svadby, kde sú zachované všetky tradície, opisuje v pôvodnej podobe. Ide síce o svadbu z roku 1972, ale vraj všetko mladé i staré bolo vyobliekané v dedinských krojoch. Posledná časť práce je venovaná výnimočnej zbierke zvoncov a spiežovcov a profilu zberateľa týchto pokladov Mikuláša Gigaca. Celá práca je dokumentovaná a dokladovaná fotografiami a videozáznamom.

Meno a priezvisko : Alba Argüelles Folch, Ma Rosa Castillo Mediano, Estela Blasco Avila

Názov projektu : Keramika z Muelu

Sumár :

Najstaršie zachovalé kusy keramiky z Muelu sú z 15. storočia, i keď museli existovať hrnčiari v obci už v 11. storočí, pretože sú dokumenty, že v roku 1048 boli dodané keramické dlaždice do kráľovského paláca Aljaferia v Zaragoze na objednávku kráľa Aben – Tafa. Keramika v tejto dobe bola troch typov :

- a) S kovovým leskom, či pozlátený porcelán, spočiatku sa viaže na tradície z Málagy a Calataydu a v 15. storočí s valencijským Manises. Od začiatku 16. storočia sa začínajú rozvíjať ich osobitné a nezávislé charakteristiky. V dobových dokumentoch sa výroba "Al – malaguero" alebo "malaguero", z čoho sa dá predpokladať, že tento typ výroby pochádza z Málagy.
- b) Keramické dlaždice, či dlaždičky, ktoré sa produkovali vo veľkých množstvách počas 10. storočia. Boli to najprv tzv. "hrnaté" t.j. s reliéfom vytlačeným formou do čerstvej hliny a pomalovaných potom modrou alebo

zelenou farbou na bielom základe. Výrobcovia ich poznali pod názvom "dlaždice".

- c) Hrnce, či iné bežné nádoby, ktoré robili z pálenej hlíny bez maľovania, alebo len s olovnatou glazúrou. Výrobcov keramiky tohto typu nazývali "hrnčiari", čo znamenalo, že výrobky vyrábali z červenej alebo hrdzavočervenej hlíny.

Všetci hrnčiari z Muelu boli moslimovia, prípadne pokrstení moslimovia – moriskovia. Z 306 domácností bolo 290 moslimských. To vysvetľuje vylúčenie mesta, keď v roku 1610 boli moriskovia vyhnaní z Aragónska. Nastal úpadok a zánik niektorých typov keramiky. Vyhnanie znamenalo aj koniec moslimských tradícií a prispôsobenie sa tendenciám dekoratívosti s ostatnými výrobcami na polostrove. Aj keď ešte niekoľko rokov pokračovala výroba keramiky so zlatým leskom, čoskoro sa objavujú ďalšie druhy dekorácií. Keramika robená modrou farbou rôznych odtieňov alebo zelenou farbou dosahovala veľký farebný kontrast. Prejavuje sa vplyv z katalánskeho mesta Reus a z Toledskej dielne "Talavera de la Reina". Najobľúbenejšie témy v 17. storočí sú hlavne vtáci medzi konármi či skákajúce zajace. V 18. storočí sa objavujú okrem už spomínaných motívov aj stromy, stojace či kráčajúce osoby a hlavne veľké kvety alebo témy menšieho rozsahu. Počas úpadku, ktorý nastal v 19. storočí, sa opäť vracia k ťažkopádne kopírovaniu keramiky z Manisu s potlačenými motívmi rastlín, kvetov, mien či zvierat. V tomto storočí sa vyrábalo veľmi veľa náhrobných tabulí, ktoré mali väčšinou ľudový a naivný charakter. Začiatkom 20. storočia prakticky skončila rodinná výroba keramiky z dôvodu konkurencie s priemyselnou výrobou. Poslednou hrnčiarskou rodinou v Mueli bola rodina Soler : v roku 1964, keď provinciálne zastupiteľstvo v Zaragoze prijalo uznesenie podporiť keramiky v Mueli. Zistilo sa však, že umelecká výroba prakticky vymrela. K obnove však došlo vďaka historickým dokumentom, hlavne rukopisu zo 16. storočia napísanému Flámom Richardom Cockom. Vytvorila sa škola – dielňa, kde sa záujemcovia postupne zdokonaľovali a dnes je vďaka tomu v Mueli viac hrnčiarov na vysokej odbornej a umeleckej úrovni, medzi ktorými vyniká dielňa "La huerva", ktorá vyrába ručne krásne umelecké kusy vyhľadávané nielen v Španielsku. Súčasne sa pokúša znovuoživiť výrobu pozlátenej keramiky s kovovým leskom, najstaršej a najcennejšej keramiky z Muelu.

Meno a priezvisko : Daniela Micháliková

Názov projektu : Prehľad amatérskych výtvarníkov okresu Považská Bystrica

Sumár :

Práca pod názvom Prehľad amatérskych výtvarníkov okresu Považská Bystrica predstavuje trinásť súčasných výtvarníkov tohto regiónu, ktorí sa venujú klasickým výtvarným technikám rezbárstvu. Práca nechce hodnotiť úroveň tvorby týchto umelcov, ale predstavuje ich ako pozoruhodných ľudí. Práca je rozdelená do kapitol, každá pojednáva o jednom výtvarníkovi. Sú to vzácne informácie, ktoré autorka práce získala z osobných rozhovorov alebo prostredníctvom korešpondencie medzi ňou a umelcami. Zameriava sa hlavne na ich tvorbu, medzníky v živote, ktoré ovplyvnili ich tvorbu a na ich názory na rôzne umelecko – spoločenské otázky. Medzi najvýznamnejších a najviac činných maliarov nášho okresu patrí v prvom rade Zuzana Vaňousová, celoslovensky uznávaná autorka malieb na sklo. Venuje sa ľudovej, sakrálnej a zbojníckej tematike. Maliar Ján Rojko využíva techniku olejomalieb. V roku 1996 mal samostatnú výstavu s názvom "Bystrica kedysi a dnes". Kresbou a grafikou sa donedávna zaoberala riaditeľka ZUŠ v Považskej Bystrici, Zlatica Plešková. V súčasnosti sa venuje hlavne výrobe keramického šperku. Božena

Rončáková a Michaela Večerková sú predstaviteľmi abstraktne ladenej výtvarnej tvorby. Tvorcom sakrálnych predmetov, sôch a liturgického nábytku z dreva je rezbár Vladimír Šimík. Ako hovorí autorka práce výtvarníci sa v súčasnosti združujú len veľmi sporadicky, ale v minulosti existovali rôzne umelecké krúžky a združenia. V päťdesiatych až sedemdesiatych rokoch pracovali viaceré krúžky, v ktorých vedení sa postupne vystriedali mnohí akademickí maliari (Imro Weiner – Kráľ, František Kráľ Šesták, a iní...).

V roku 1979 si členovia týchto krúžkov založili výtvarný klub, ktorí viedol Vladimír Šimík ml. Každoročne podporovali výstavy, posledná z nich sa konala v roku 1989, potom klub hlavne z finančných dôvodov zanikol. Okrem nedostatku financií výtvarníkov v našom okrese trápia aj iné skutočnosti : nedostatok výtvarných priestorov, ale hlavne oslabenie záujmu verejnosti o kultúrne a spoločenské dianie vôbec. Autorka práce konštatuje, že príčiny tohto faktu majú svoje korene v súčasnom spoločenskom systéme a vo výchove mladých ľudí.

Meno a priezvisko : Marcela Harantová

Názov projektu : Rodina

Sumár :

Sociologickým témam sa v súčasnosti venuje veľká pozornosť. Práca s názvom "Rodina" približuje pojmy ako je manželstvo, vzťah rodič – dieťa, čo to rodina vlastne je a kedy o nej možno hovoriť. Rodina je základom jednotkou spoločnosti a meradlom jej vyspelosti. Existujú rôzne typy rodín – šťastné, neusporiadané i neusporiadané. Zdravý duševný i telesný vývin dieťaťa, jeho šťastie v mnohom závisí od toho, v akej rodine vyrastá. Detské šťastie je podmienené harmóniou manželstva jeho rodičov. Usporiadáný rodinný život si vyžaduje v prvom rade pevný charakter človeka. Autorka objasňuje základné rodinné vzťahy, rozoberá funkciu manželstva, najčastejšie sa vyskytujúce problémy v rodine. V druhej časti práce sa zaoberá rodinným cyklom, úlohou rodiny – jej formami a rodinným systémom. Skúma rodinnú výchovu, jej formy, ciele i proces rodinnej výchovy. Poslednú časť tvorí prieskum názorov mladých ľudí, ich subjektívne názory na funkciu rodiny, i na pohľad na rodinu ako celok vlastnými očami. Ako autorka sama hovorí v závere práce, "mnohí dobre nechápu pojem rodina, osobitne v dnešnej dobe. Rodinný život, otázky partnerského vzťahu muža a ženy, manželstva a rodičovstva sa stávajú nielen osobnou záležitosťou, ale majú aj celospoločenský charakter, pretože cez rodinu "prúdi krv" národa".

Meno a priezvisko : Peter Brezina, Mário Borčín

Názov projektu : Doctrine about PC

Sumár :

Cieľom práce bolo navrhnuť a vytvoriť programový produkt umožňujúci laikovi nahliadnuť do vnútra počítača a bližšie sa oboznámiť s činnosťou jeho jednotlivých častí. Z programátorského hľadiska je program navrhnutý na vysokej úrovni, čím autori dokázali znalosť programovania. Program komunikuje s užívateľom prostredníctvom nápadito riešeného grafického prostredia. Umožňuje prezeranie databázy jednotlivých komponentov počítača nielen v textovej forme, ale aj prostredníctvom videosekvencií v programovacom jazyku Pascal. Práca je spracovaná na vysokej úrovni s maximálnou samostatnosťou autorov. Je možné ju použiť

v pedagogickom procese, tento produkt je vhodný aj pre trh, keďže podobný sa v súčasnosti na Slovensku nenachádza.

Meno a priezvisko : Jaroslav Švarc, Martin Rapavý, Milan Kováčik
Názov projektu : Umenie v puškárstve

Sumár :

Práca, ktorú predkladá riešiteľský kolektív autorov sa zaoberá štúdiom umenia v puškárstve. Prvá kapitola podáva prehľad historického vývoja zbraní od primitívnych palných zbraní 14. storočia po pušky s francúzskym zámkom 18. storočia. Vo feudálnej spoločnosti, kde právo lovu a nosenia zbrane boli výsadou šľachty, kládol sa veľký dôraz na reprezentatívnosť puškárskych výrobkov. Luxusné zbrane boli vždy zdobené, preto sa druhá kapitola práce zaoberá umeleckou výzdobou. Vzhľadom na to, že autori sú žiakmi odboru umelecko-remeselného spracovania kovov so zameraním na rytecké a pasiarske práce, popisujú prácu nielen z umenovedného a historického hľadiska, ale i remeselného. V tretej časti predkladajú postup pri výrobe poľovníckej pušky s francúzskym kresadlovým zámkom, historickej repliky zbrane z 18. storočia. Za vzor na výrobu repliky si vybrali poľovnícku pušku, ktorá je vlastníctvom múzea v Bojniciach. Typologický vývoj pušiek je známy, chýbajú však doklady k presným technologickým postupom výroby, ktoré sa prísne strážili a dedili z otca na syna. Spôsob výroby, ktorý autori práce navrhujú je najjednoduchší a vyhovujú mu zariadením a vybavením i dielne odborného výcviku SOU strojárskoho. Celá práca je doplnená obrazovou a tabuľkovou prílohou, fotografiami a technologickou dokumentáciou k dejinám umenia. Autori spolu s prácou predložia i vyrobenú poľovnícku pušku – historickú repliku.

Meno a priezvisko : Martin Vernarský
Názov projektu : Odstredivý regulátor a Peltonova turbína

Sumár :

Odstredivý regulátor je zariadenie so závažím na konci pohyblivých ramien, ktoré sú napojené na valivé guľčkové ložisko. Ložisko je uložené na hriadeli posuvne. Môže sa posúvať po hriadeli vo vertikálnom smere. Posuv ložiska zapríčiňuje odstredivá sila. Odstredivý regulátor je poháňaný pomocou remeňového prevodu, ktorý pozostáva z hnacej časti. Hnacia časť pozostáva z elektromotora a hnacieho hriadeľa, na ktorom je nalisovaná hnacia remenica. Pohon regulátora je zabezpečený elektromotorom, ktorý je napojený na tyristorovú reguláciu, tak je možná postupná regulácia otáčok odstredivého regulátora. Hodnoty otáčok sú zaznamenané na stupnici otáčkomera. Turbína s odstredivým regulátorom sa skladá z dvoch spojených nádob, čerpadla, potrubia, odstredivého regulátora, spoločnej hriadely, dynama na výrobu prúdu. V potrubí je škrtiaca klapka s tiahkami. Po zapnutí je voda vháňaná potrubím, na ktorého konci je dýza. Prúd vody dopadá na obežné koleso, ktoré sa dostáva do pohybu. Točením obežného kolesa turbíny sa dostáva do pohybu dynamo, odstredivý regulátor a škrtiaca klapka s tiahkami podľa rýchlosti otáčania odstredivého regulátora. Odstredivý regulátor spoločne so škrtiacou klapkou nám zabezpečujú rovnomerný prietok vody potrebný pre výrobu el. energie. Táto turbína sa dá využívať ako vodná elektráreň a zároveň má veľký ekologický význam.

Meno a priezvisko : Marek Cangár, Ivan Lukačovič

Názov projektu : Urbanistická štúdia SOU stavebného v Prievdzi

Sumár :

V tejto práci študenti vytvorili nové urbanistické riešenie areálu SOU Stavebného v Prievdzi. V návrhu sa v maximálnej rešpektovať súčasné rozmiestnenie objektov a zachovať pôvodný charakter školy podľa prevládajúcich odborných zameraní. Spracovaná štúdia predstavuje kapacitné rozšírenie školy úpravou, prístavbou a prepojením jednotlivých objektov. Tiež aj nový návrh telovýchovných a mimoškolských priestorov v jednotnom architektonickom stvárnení celého komplexu. Pri riešení vychádzali z projektovej dokumentácie, ktorá bola vypracovaná pre jednotlivé úseky SOU stavebného. Nakoľko projekty nachádzajúce sa v archíve učilišťa neboli úplné, museli sa niektoré časti areálu domerať polárnou metódou zamerania pozemku. Areál SOU má nepravidelný tvar s rozlohou 19 060 m², s prevládajúcou východno – západnou orientáciou. Priemerný počet žiakov navštevujúcich školu za posledných 5 rokov je 572 študujúcich v trojročných a štvorročných odboroch, a v jednoročnom diaľkovou štúdiu. SOU stavebné funkčne pozostáva zo školského pavilónu, administratívnej budovy, telocvične, školských ihrísk, dielní a autoškoly. Pôvodný stav približujú vypracované štúdie pôdorysov v mierke 1: 500. Zastavacia štúdia areálu školy vo vojenskej perspektíve, ako aj perspektívne pohľady na časti areálu, sa nachádzajú vo výkresovej prílohe. Pri vypracovaní projektu sa autori sústredili hlavne na vytvorenie v jednej budove s prístavným podlažím. Budova školským pavilónu je rozšírená o tretie podlažie a o trojpodlažnú prístavbu z južnej strany. Objekt je nepodpivničený s rovnou strechou. V celom objekte sa nachádza 18 univerzálnych a 5 skupinových učební a 5 kabinetov. Nad vestibulom je umiestnená rysovňa a fyzikálno chemické laboratórium. Administratívna budova zostala konštrukčne nezmenená. Rozšírili sa telovýchovné priestory, prepojili sa so školským pavilónom. Projekt sa zameriava na riešenie dominantného vstupu do budovy školy, ktorý v súčasnom stave chýba. Presvetlený, navrhnutý zo severnej strany do kombinácii skla a kovu, vytvára stredný halový priestor, ktorý zabezpečuje komunikáciu a vytvára hlavný vchod do budovy školy. Jeho pôdorys tvorí výsek z pravidelného 8 uholníka. Kompozične školský areál dotvára prístavbu bufetu a plavárne. Nové sadovnicke úpravy rešpektujú súčasný stav zelene a drevín. Farebné stvárnenie všetkých objektov v komplexe SOU je navrhnuté v kombinácii v mierke 1: 500 vo výkrese vojenskej perspektívy a spolu so štúdiami pôdorysov ho nájdeme vo výkresovej prílohe.

Meno a priezvisko : Karol Seman

Názov projektu : Lesné škôlky ŠL Tanapu

Sumár :

Celá práca je vytvorená pomocou počítača (autor strávil cca 470 hodín za počítačom). Je realizovaná cez objektovo orientované programovanie (OOP) v Turbo Vision, čo je nadstavba programovacieho jazyka Turbo Pascal. Oop je prostriedok programovania, kde sa pri komunikácii s užívateľom využívajú okná (windows) . tento projekt vznikol na žiadosť Ing. Miroslava Jurča zo ŠL TANAP, ktorý má na starosti správu lesných škôlok na území Tatranského národného parku. Autor projektu vytvoril program, ktorý rieši marketing a správu lesných škôlok. Program zhromažďuje údaje o všetkých škôlkach, zaznamenáva plochu, na ktorej sú dreviny výsadby schopných sadeníc, atď.. čiže celý evidenčný list. Program bol 1. novembra

1996 nainštalovaný do 52 počítačov umiestnených na ochranných obvodoch a v škôlkach. Vďaka tejto práci sa zefektívni a zrýchli práca. Pomocou počítača sa odstránila každoročná námaha pracovníkov pri koncoročnom sumáre všetkých lesných škôlok a chyby pri tom vzniknuté. Práca sumarizácie sa skrátila na niekoľko sekúnd. Autor práce konštatuje, že pracovníci ŠL TANAP by museli v priebehu niekoľkých mesiacov pristúpiť na toto riešenie, keby neboli využili jeho prácu.

Meno a priezvisko : Róbert Ďurovec

Názov projektu : Ako zachovať dominantu Považia

Sumár :

Myšlienka záchran zručenín Považského hradu nie je nová. Aj v minulosti boli osvietenecké skupiny aj snaživí jednotlivci, ktorým nebol ľahostajný osud hradu. Ostalo to, žiaľ vždy len pri snahe. Poškodenie a rozklad sú značne pokročilé. Stabilitu a bezpečnosť múrov musia posúdiť odborníci. Keby sme chceli zachovať múry v terajšej podobe, musíme počítať s tým, že by to bolo veľmi nákladné. Keďže zaistenie bezpečnej premávky na hlavnej komunikácii bude prvoradou úlohou, musíme počítať s tým, že ich prípadné zbúranie naruší vzhľad tejto dominanty. Pri predpokladanom rozvoji turistického ruchu je potreba úpravy hradu a okolia veľmi naliehavá. Predpokladaný rozsah práce je taký, že bude treba postupovať organizovane a cieľavedome. Je veľmi potrebné, aby sa myšlienkou úpravy vážne začali zaoberať hlavne mladí ľudia, aby na školách vznikol záujem o túto akciu, ktorá nebude trvať krátko. Preto autori navrhujú patronát stredných škôl Považskom podhradí nad navrhovanými prácami. SOU stavebné zaistí odborné práce na murive. Po dohode s miestnymi funkcionármi v Považskom Podhradí a Lesnou správou je potrebné určiť miesto a zabezpečiť spaľovanie vysekaného krovia z okolia prístupového chodníka k hradu. Po dohode s Pamiatkovým úradom ďalej vytvoriť oddychové plošiny a terasy okolo chodníka. Materiálové zabezpečenie na zábradlie a zvodidlá okolo chodníka (oceľové rúry, laná, prípadne reťaze a pod.), by malo zabezpečiť mesto Považská Bystrica. Na vytvorenie schodištvých plošín je možné použiť miestny kameň. Na vytvorených terasách a plošinách okolo chodníka vy sa mohli postaviť prístrešky a informačné tabule, lavičky, stoly. Oprava hlavného muriva pozostáva z takýchto prác : vyčistiť trhliny, vystrieť vodou a vyplniť cementovou maltou a do väčších trhlín vložiť kúsky kameňa a výstuže. Po ich stvrdnutí murivo injektovať. Ako injektážna látka sa používa cementová malta, cementové mlieko, resp. betónová zmes a epoxidová živica. Injektážna látka sa aplikuje do škár v murive. Postup injektovania muriva cementovou maltou, cementovým mliekom alebo betónom je nasledovný : Na osadenie rúr alebo špeciálnych injekčných ihli sa vyvrtávajú otvory do 2/3 a 3/4 hĺbky muriva. Vzdialenosť injekčných vrtov je navrhnutá 0,3m, priemer vrtov 20 mm. Otvory sa dobre vypláchnu tlakovou vodou. Do otvorov sa osadia rúrky alebo injekčné ihly a povrch v miestach osadených rúrok sa utesní. Na závit rúrky sa napojí hadica a začne sa injektovať. Postupuje sa zdola nahor. Hneď ako v rúre pripojenej hadicou vznikne odpor proti vháňanej zmesi hadica sa odpojí a nasadí na ďalšiu rúrku. Pri ručnom injektovaní použijeme hadice ukončené lievikom, do ktorých vlietame cementovú zmes. Ak trhliny v murive sú väčšie, rúrky sa osadzujú vez vrtania otvorov priamo do rozšírených miest v trhlinách. Po zatvrdnutí injektážnej malty, t.j. asi po dvoch dňoch sa overí účinnosť injektáže vyvrtaním kontrolných jadier na vhodne zvolených miestach. Ďalším spôsobom odstraňovania trhlín je injektovanie pomocou epoxidových živíc. Majú veľa predností pred cementovými maltami. Jednou z nich je

napr. to, že živcami na rozdiel od cementovej malty alebo cementového mlieka možno zaplniť trhliny a dutiny s oveľa menšou šírkou. Zaplnením trhlín sa získava pôvodná tuhosť prvku, pretože časti oddelené alebo narušené trhlinami sa pevne spoj. Pri vtlačaní živice do muriva sa trhliny najskôr zatmelia špachtľovacou epoxidovou látkou. Otvory pre injektáž, obvykle hĺbky, aby otvor spoľahlivo prechádzal trhlinou. Pri trhlinách menších ako 0,3 mm sa vo vzdialenosti 200 – 500 m osadia do otvorov resp. trhlín injektážne koncovky, na ktoré sa napojí vtláčací lis. Pri vtláčovaní pretlakom do 1 Mpa sa postupuje zdola nahor. Na murivo je návrh natiiahnuť ochrannú sieť. Navrhovaný postup nude vyžadovať veľmi náročne technické zabezpečenie. Veď len spotreba vody, elektrickej energie pri predpokladom použití technických zariadení bude veľká. Ďalší problém bude doprava technických a technologických zariadení. Vzhľadom na náročnosť a komplexnosť riešenia týchto problémov v súčasnosti môže byť mesto garantom a investorom týchto prác. Ďalším návrhom je návrh na úpravu nádvorcia :

Po vysekaní krovia a jeho likvidácii (spálení) bude potrebné vysekať a vyložiť chodník a cestičky okolo hradných múrov , zhotoviť zvodidlá a zábradlia okolo strmých a nebezpečných úsekov. V strede nádvorcia vytvoriť plošinu a vyhladkové terasy s lavičkami a prístreškami. Vypracovať návrh večerného osvetlenia hradu. Upraviť vstupy a príchody do niektorých zachovalejších miestností a priestranstiev. Na informačné tabule zaistiť prípadné predpokladané usporiadanie hradu. Na nebezpečných úsekoch umiestniť výstražné tabule. Je predpoklad, že rozsah prác na úpravách prístupovej cesty a okolia bude veľký. Preto bez pomoci ostatných stredných škôl a učilíšť, oduševnených učiteľov a dobrých sponzorov sa tieto práce nezačnú. Predpokladané náklady na sanáciu muriva je asi 1 000 000 Sk, ostatné práce 150 000 Sk, odborné statické posudky 60 000Sk, t.j. spolu 5 000 000 Sk. Poznámka : Všetko sú nesmelé odhady.

Meno a priezvisko : Zuzana Maníková

Názov projektu : Meranie magnetických polí vo vesmíre

Sumár :

Autorka sa tematicky zamerala na bádanie v oblasti fyzikálnej. Celkovo prác obsahuje 12 strán a je rozdelená do dvoch častí – textovej a grafickej. Grafická časť zobrazuje časti slnečného spektra o vlnovej dĺžke od 610 do 640 nm. Fotografie zobrazujú hlavne rozštep spektrálnych čiar, Zeemanov efekt, ktorý je vysvetlený v textovej časti. V roku 1896 Zeeman umiestnil zdroj svetla, plynovú lampu s parami sodíka, ktorú umiestnil medzi dva póly magnetu. Pri použití slabého magnetického poľa nepozoroval nijaké zmeny. Ale ak zvýšil jeho indukciu na I T. spektrálne čiary sodíka boli rozšírené. Lorenz to vysvetlil vlastnou elektromagnetickou teóriou, ale vychádzal z Thomsonovho modelu atómu, čo bol nesprávny záver. V terajšej dobe Zeemanov jav úplne vysvetľuje len kvantová fyzika. Preto autorka práce konzultovala túto tému s pánom RNDr. M. Rybanskám, DrSc., pracovníkom oddelenia slnečnej fyziky v SAV v Starej Lesnej. Vychádzali z Bohrovho modelu atómu, čím sa to celkovo zjednodušilo a znázornilo. Celé vysvetlenie vychádza z porovnania a určenia síl, ktoré pôsobia na elektrón v atóme umiestnenom alebo neumiestnenom v magnetickom poli. Pohyb elektrónu je daný uhlovou frekvenciou, ktorá je pri rozštiepení čiary priamo závislá na veľkosti rozštiepenia spektrálnej čiary môžeme dozvedieť silu magnetického poľa. Autorka práce vy rada vo svojom výskume pokračovala rozšírila ho o približné určenie pohybu plazmy na slnečnom povrchu.

Meno a priezvisko : Anna Lenčová

Názov projektu : Využitie čadičového odpadu na zakoreňovanie drevín

Sumár :

Autorka sa živo zaujíma o problémy životného prostredia, preto sa vo svojej práci venuje problematike likvidácie priemyselného odpadu. Bližšie sa zaoberá čadičovým odpadom. Pre svoj výskum použila odpad z čadiča zo závodu IZOMAT v Novej Bani. Autorka zisťovala možnosť využitia odpadu na zakoreňovanie a pestovanie drevín. Použila 5 druhov drevín : brečtan popínavý, tamariška francúzska, pavinič päťlistý, ruža polyantka, zlatovka previsnutá. Pozorovania začali 1.8. 1995 porovnávaním rýchlosti tvorby kalusu a koreňového systému odrezkov v pôde a v odpade. Ukončené boli 10. 3. 1996. Dosiahnuté výsledky pozorovaní potvrdzujú, že čadičový odpad je vhodný najmä na zakoreňovanie sledovaných drevín ak sú pavinič päťlistý, ruža polyantka, zlatovka previsnutá, alebo aj niektorých izbových rastlín : kalanchoa Blossfeldova, pelargónia, sansevieria troj pása, roicisus. Využitím odpadu pri terénnych úpravách a na výsadbu rastlín by sa zredukovali skládky odpadu a vyriešil by sa tak problém s jeho odstraňovaním. Pokusy a pozorovania, teda vlastný výskum autorky. Smeroval k tomu, aby sa odpad využíval v oveľa väčšom rozsahu, a prispel k zlepšeniu životného prostredia. Autorka práce získala za tento projekt 2. miesto v Celoslovenskom kole biologickej olympiády a striebornú medailu na Medzinárodnej olympiáde ekologických projektov INEPO v Istanbule.

Meno a priezvisko : Elena Baliaková

Názov projektu : Prehádzka Manínskou úžinou

Sumár :

V dnešnej dobe sa ľudia stále niekam ponáhľajú, nikto nič nestíha a možno práce preto sa prehádzky prírodou stávajú zriedkavosťou. Práca obsahuje zoznam chránených území v okrese Považská Bystrica. K 1. 1. 1996 ich bolo vyhlásených 26. Vyhlasujú sa v kategóriách : chránená krajinná oblasť, národný park, chránený areál, prírodná rezervácia alebo národná prírodná rezervácia, prírodná pamiatka alebo národná prírodná pamiatka. Ku každej je napísaná rozloha územia s dátumom vyhlásenia. Geológii sa venuje druhá časť práce. Obsahuje všeobecné údaje o Manínskej úžine, popisuje geologický vývoj, jednotlivé bralá a trasu Náučného chodníka. Tretiu časť práce tvorí flóra. V nej autorka pozoruje pestrosť rastlinstva na jednotlivých svahoch, základné fakty a rastlinách a drevinách, podmienky vyhlásenia za chránenú rastlinu alebo živočícha, spolu so zoznamom chránených stromov a rastlín na území Manínskej úžiny. Faunu reprezentujú tri celky : spoločenstvo skál, spoločenstvo hôr, spoločenstvo riav. Z faunistického hľadiska sa delí na najhodnotnejšie a stredne hodnotné oblasti. Nasleduje časť motýle, ktorá hoci je samostatná, patrí k faune. Ďalšia kapitola popisuje vznik a rozvoj skalolezectva na Slovensku, prvé majstrovstvá v skalolezení, ktoré sa konali v Kostoleckej tiesňave. Autorka cituje aj zákon Národnej rady Slovenskej republiky o ochrane prírody a krajiny. Kapitola obsahuje paragrafy, ktoré sa týkajú pokút za znečisťovanie chráneného územia, trhanie zákonom chránených rastlín a zabíjania chránených živočíchov. Práca nezabúda ani na osobnosti, ktoré obdivovali hory a prírodu Manínskej úžiny, tých, čo pre tento kraj urobili a po sebe veľa zanechali. Vlastný výskum je prehľadom vedomostí o prírode medzi študentmi stredných škôl. Nasleduje diskusia, v ktorej túto časť výskumu autorka hodnotila. Práca obsahuje obrazovú prílohu, ktorú tvoria fotografie, obrázky a mapky.

Meno a priezvisko : Milan Húsenica

Názov projektu : Možnosť ochrany tetrova hôľniaka

Sumár :

Tetrov hôľniak (*Lyrurus tetrrix*) patrí z ornitologického ako i poľovníckeho hľadiska k zaujímavým, no v súčasnosti čoraz zriedkavejším členom našej avifauny. Stravy tetrova za posledných 20 rokov klesli na Liptove a Orave až o 80%. Stabilizácia klesajúcej krivky početnosti tetrova je možná len praktickou pomocou a ochranou životného prostredia. Cieľom práce je overiť možnosti praktickej pomoci tetrovovi na vytipovaných lokalitách a zároveň na nich vypracovať projekty na jeho ochranu. Na hornom Liptove si autor vytypoval dva biotopy tetrova, na ktorých vykonával pochôdzky a pozorovania v roku 1996 a v zimných mesiacoch roku 1997.

Prostredníctvom pochôdzok a výsledkov pozorovaní vypracoval projekt na praktickú ochranu tetrovov. Lokality, ktorým sa autor venoval boli južná rázsocha Kotlovej hole a Kokavské pasienky. Pozoroval samotné správanie tetrova, migráciu, pomer pohlavia, prikrmoval ich. Význam prikrmovania autor práce vidí hlavne v tom, že týmto spôsobom sa tetrovom môžu podávať rôzne medicínske látky a tak prispievať k ich ochrane. Zachovanie tohto druhu bude závisieť od biotopov v ktorých žijú, do akej miery sa zachovávajú. Na dosiahnutie tohto stavu bude potrebné vykonať celý rad praktických opatrení, ktoré nám autor ponúka vo svojej práci.

Meno a priezvisko : Zuzana Nižňanská

Názov projektu : Územná ochrana rašeliniska v Treťom Hámri

Sumár :

Témou práce je oboznámenie sa s biotopom, vegetáciou, chránenými a ohrozenými druhmi rašelinísk v Treťom Hámri. Študované územie je situované vo Volovských vrchoch. Leží na nive Surovského jarku – pravostranného prítoku rieky, ktoré sa tu zachovali v súlade s hospodárskou činnosťou človeka. Badateľný je proces rašelinenia. V súčasnosti je plocha málo hospodársky využívaná. Avšak ako autorka hovorí, hrozí jej plánovaná výstavba obecných rybníkov, čím významná cenná lokalita zanikne. Na lokalite je zaevidovaných 84 druhov vyšších rastlín, 5 druhov chránených rastlín, 1 druh patriaci do kategórie veľmi ohrozených. Oblasť je prostredím pre život mikroorganizmov, rastlín a živočíchov, ktoré produkujú biomasu a kyslík, slúži ako zásobáreň vody a to nielen pre samotné rašelinisko, ale ak pre široké okolie. Práca obsahuje i návrh na ochranu a záchranu lokality a môže byť využitá ako podklad pre agentúru životného prostredia, úrad životného prostredia, na ochranu a záchranu vzácnej lokality. Použiť sa môže pri mapovaní mokradí Slovenska v rámci Ramsarskej konvencie. Autorka dopĺňa prácu mapkou regiónu, fotografiami, diapozitívmi lokality, chránených a ohrozených druhov rastlín, videozáznamom.

Meno a priezvisko : Lívia Majerníková

Názov projektu : Černobyľská katastrofa

Sumár :

Táto práca sa vracia k problematike výbuchu jadrového reaktora v Černobyľskej elektrárni v roku 1986. Ani Ukrajina, ani celý svet nebol na túto katastrofu pripravený. Na havárii pracovalo vyše 800 000 ľudí. Bolo evakuovaných 116 000 ľudí v čase od apríla do augusta. Vážne bolo poškodených 11,7 milióna hektárov

pôdy, z toho 60 tisíc navždy. Uniklo 30 ton rádioaktívnych zmesí do ovzdušia. Práca obsahuje súhrn príčin havárie, otázky prečo malo byť všetko utajené, aký vplyv má rádioaktivita na človeka. Autorka dáva priestor výpovediam prominentných biológov, kladie si otázky, či rádioaktivita zasiahla aj územie Slovenskej republiky, aký vplyv mala táto udalosť na nenarodené deti, aká bude naša budúcnosť. Mnohé údaje pri spracovaní témy autorka čerpala zo zborníkov a časopiseckej literatúry. Vlastný výskum tvorí anketa medzi ľuďmi, ktorí žijúci v obci spolu s autorkou práce. Respondenti odpovedali na dotazník, ktorý mal osem otázok týkajúcich sa danej témy. Anketa je vyhodnotená a jej výsledok je uvedený v prílohe. Pohľad na udalosť je dosť zložitý, pretože problémy ako získať energiu trápia nás všetkých a posúdiť správne všetky možnosti z hľadiska ich výhod a nevýhod je úloha, ktorú treba rozriešiť veľmi zodpovedne.

Meno a priezvisko : Kvetoslava Janovová

Názov projektu : **Výchova k ochrane životného prostredia**

Sumár :

Témou práce je problematika výchovy mládeže k ochrane prírody a jej zveľad'ovania. Môžeme tvoriť životné prostredie, vysádzať stromy, čistiť potoky a dodržiavať všetky ekologické zásady. Je však potrebné, aby ľudí niekto usmerňoval a upozorňoval na chyby v konaní v prírode. Cieľom práce je priblížiť práce deťom čo najviac život v prírode, jeho tajomstvá. Cez tieto skutočnosti treba posilňovať a upevňovať vzťah k prírode a životnému prostrediu. Autorka sa nezameriava len na ochranu prírody, ale poukazuje aj na medziľudské vzťahy. Je veľmi dôležité oboznamovať deti a mladých ľudí s problematikou životného prostredia a viesť ich k správne postoju. Projekt výchovy k ochrane životného prostredia v MŠ realizovali učiteľky MŠ a v školskom klube autorka sama. Vychováva a podporuje u detí správne konanie v medziľudských vzťahoch, ich postoje k prírode. Rozhovormi, besedami s ochranármi sa docieli zánik agresivity voči prírode v detskom konaní. Spolupráca prebieha aj c Centrom voľného času v meste. Cez kreatívne činnosti autorka sprostredkováva deťom styk s prírodným materiálom, oboznamuje deti s ním. V práci s deťmi sú zahrnuté aj slovenské tradície a biblické príbehy. Napriek neustále dopĺňajú práce o nové poznatky, výsledky práce sa budú publikovať. Publikáciu si vyžiadali výchovné a vzdelávacie zariadenia. Práca si nachádza postupne uplatnenie nielen na pedagogickom type škôl, ale aj na vysokých školách. Je výbornou pomôckou aj v rodinnej výchove detí.

Meno a priezvisko : Lucia Štefková

Názov projektu : **Tajomstvá zvieratiek**

Sumár :

Projekt Tajomstvá zvieratiek je súčasťou jedného veľkého projektu 5x environmentálna výchova, 5x inak. Tento veľký projekt má 5 častí :

- Aj učiteľ sa musí učiť – kurzy pre učiteľov
- Pentapararela – pre študentov stredných škôl
- Loligo – pre osobitné školy
- 10 stupňov k životu – pre žiakov základných škôl
- Tajomstvá zvieratiek – pre deti predškolského veku

Hlavným cieľom projektu je zmena hodnotovej orientácie dospievajúcej i dospeljej generácie v prospech životného prostredia a jej budovanie u detí predškolského veku. Projekt Tajomstvá zvieratiek realizujú študentky s deťmi predškolského veku.

Realizujú aktivity zamerané na enviromentálnu výchovu. Na každý mesiac je pripravené. Na každý mesiac je pripravené jedno zvieratko, ktoré predstavuje určitú tému. Deti sa najprv oboznamujú so spôsobom života týchto zvieratiek a potom odhaľujú tajomstvá, ktoré v sebe jednotlivé zvieratká skrývajú. Oboznamujú sa s týmito zvieratkami :

Ježko je zameraný na jeseň, veverička na strom, myš na odpad, zajac na zimu, vták na ovzdušie, medveď na živočíchy, lienka na jar, motýľ na energiu, žaba na vodu, sova na ekosystémy.

Autorka sa rozhodla spracovať pracovné listy zamerané na vodu. Dominantným zvieratkom je žabka. Prečo žabka ? Vybrala si ju preto, lebo deti ju môžu vidieť v blízkom okolí, vyskytuje sa v mnohých rozprávkach, deti ju môžu napodobniť pohybovo i zvukovo. Spracovala 6 pracovných listov zameraných na problematiku vody. Deti sa oboznamujú so spôsobmi šetrenia a plytvania vody s vodnými skupenstvami, vývinovými štádiami žaby, prírodnými úkazmi spojenými s vodou, s potravinovými vzťahmi vodných živočíchov. Pre zefektívnenie práce s deťmi vytvorila pre učiteľky MŠ a nižšieho stupňa ZŠ metodickú príručku, ktorá poskytuje metodický postup vrátane pomôcok, cieľa, obsahu, motivačnej a záverečnej fázy jednotlivých aktivít. Súčasťou tejto časti je aj odborná terminológia. Ďalšou aktivitou v rámci projektu ú aj pobyty v prírode. Je dôležité, aby deti boli v bezprostrednom styku s prírodou, preto sa organizujú aj tieto pobyty. Ako príklad môže slúžiť pobyt detí v Šajdíkových Humenciach, kde deti zbierali huby a prírodniny a so životom v lese ich oboznámil ujo horár. Z týchto prírodnín potom deti s učiteľkami naaranžovali výstavu Život v lese. V zime bolo zorganizované súťažné popoludnie spojené so sánkovaním. Okrem sánkovania si deti stavali snehuliakov, súťažili v triafaní snehových gúľ do cieľa. Pri príležitosti ukončenia zimy a príchodu prvého jarného dňa deti upálili symbol zimy – Morenu. Ďalším pobytom v prírode bol výlet na zrúcaninu hradu Branč. Deti tu zbierali okruhliaky na budovanie chodníka zdravia v areáli MŠ. Študentky pracujú na tvorbe, overovaní a distribúcii pracovných listov pre deti. Okrem spracovania pracovných listov zameraných na vodu, metodickej príručky, je spracovávaný metodický materiál k iným témam a zvieratkám pre učiteľky MŠ, nižšieho stupňa ZŠ pri uplatňovaní enviromentálnej výchovy. Na záver myšlienka autorky : "Tak, ako je potrebné a dôležité vychovávať ekonómov a inžinierov, tak je nevyhnutné vychovávať i deti k láske a úcte k prírode a celému životu na zemi."

Meno a priezvisko : Ján Kadeřábek

Názov projektu : Správa o sledovaní dopravného zat'azenia NPR Manínskej tiesňavy a jeho vplyv na okolité porasty

Sumár :

Autor sa vo svojej práci snaží poukázať na negatívny vplyv automobilovej dopravy na lesy v okolí cestnej komunikácie v Manínskej tiesňave. Jeho podstatou je negatívny účinok prachových častíc a olova, ktoré okrem poškodenia lesov môže pôsobiť aj na ľudský mozog. Danému cieľu mali napomôcť aj použité analýzy a výskumy. A nielen to. Práca, ako celý projekt by mali v podvedomí občanov zlikvidovať pasívny postoj k ochrane životného prostredia. Avšak ah napriek všetkým týmto faktom hlavnou úlohou projektu zostáva jeho schválenie príslušným štátnym orgánom, čím vy sa zastavilo ničenie lesov a zabezpečilo ich zachovanie pre ďalšie generácie. Starostlivou ochranou lesov, ktorá vplyva na rovnováhu v prírode, by sa zachovala aj Manínska

tiesňava, ako jedna z najkrajších dolín Slovenska, ktorej nevšedné krásy priťahujú pozornosť mnohých milovníkov prírody z domova i zo zahraničia.

Meno a priezvisko : Marek Svitok, Peter Krajčík

Názov projektu : Charakter a miera znečistenia horného toku rieky Nitra

Sumár :

Posledné dostupné údaje o kvalite vôd rieky Nitra a jej prítokov pochádzajú z roku 1993. Od tohto obdobia došlo viacerým zmenám, ktoré sa podpísali na aktuálnom stave čistoty rieky, Autori práce sa preto pokúsili zmapovať kvalitu vody tejto rieky. Mapovaný úsek má dĺžku cca 65 km. Na tomto úseku bolo vytvorených 8 odberových miest tak, aby bolo možné zhodnotiť mieru znečistenia a určiť činitele, ktoré sa na znečistení podieľajú. Práca hodnotí senzorické a fyzikálne vlastnosti vody, napr. pH, tvrdosť. Výskum ďalej pokračoval stanovovaním látok, ktorých prítomnosť nepriaznivo vplýva na ekosystém a na zdravie človeka. Použité boli metódy ako je plynová chromatografia, atómová absorpčná spektroskopia, fotometria vo viditeľnej oblasti a podobne. Namerané hodnoty ukázali, že od roku 1993 sa kvalita vody v rieke Nitra nezhoršila. Kyslíkový režim poukazuje na rýchly nárast koncentrácie znečisťujúcich látok. Pozdĺž toku nadobúdajú CHSK BSK hodnoty 5. triedy znečistenia. Najzávažnejším zistením je stanovenie zvýšeného obsahu chlórovaných derivátov vo vodách. Plynovou chromatografiou boli v nepatrnom rozsahu identifikované deriváty vyrábané v Nováčkových chemických závodoch. Alarmujúce je množstvo tetrochlórometánu za mestami a dedinami. O náleze bol informovaný Okresný úrad životného prostredia v Prievidzi. Autori práce tiež vypracovali návrh riešenia, ktorý konzultovali s pracovníkmi OÚ ŽP.

Meno a priezvisko : Miroslava Leščáková

Názov projektu : Ovpľyňuje kúpu potravín nápis na etikete výrobku ?

Sumár :

Autorka je študentkou 3. ročníka Gymnázia v Lipanoch a prácu začala písať už v prvom ročníku. Svoj záujem sformovala do problému, či ovpľyňujú kúpu potravín údaje na etikete výrobku. Pri tvorení tejto práce sa mimovoľne vyrýsovali otázky. Či je potrebné používať v našich potravinách aditíva, ako pôsobia látky pridávané do potravín na náš organizmus, či bežný človek uvedomuje tieto súvislosti. Samotnú štruktúru práce tvoria dve hlavné časti : teoretická a praktická. Autorka zdôrazňuje, že teoretická časť nie je len holým teoretizovaním o danej téme. Ide tu o rovnocenné prepojenie a dopĺňanie poznatkov z odbornej literatúry a subjektívnych autorkiných názorov a pozorovaní. V tejto časti sú z mnohých potravinárskych aditív vytvorené štyri kategórie, ktorým sa bližšie venovala. Sú to : látky predlžujúce skladovateľnosť potravín a látky ovpľyňujúce biologickú hodnotu potravín. Zaujímavá je podkapitola o cholesterole, jeho chemickom zložení, cez látky, ktoré cholesterol obsahuje, aké choroby spôsobujú... Praktická časť obsahuje prognózy, ktoré výsledky ankiet vyvracajú, alebo potvrdzujú. Každá z troch ankiet bola určená iným respondentom. Anketa A – pre všetkých nakupujúcich, B – pre ľudí, ktorí objednávajú tovar do predajní a C – pre výrobcov potravín. Jednoznačná odpoveď na otázku, ktorá tvorí názov práce znie : NIE. Prečo, nad tým sa autorka práce zamýšľa v závere, a verí, že sa jej touto prácou podarí nepriamo "spustiť mechanizmus", ktorým sa v tejto oblasti urobí viac.

Meno a priezvisko : Miriam Cerinová, Pavlína Kollárová
Názov projektu : SIDA – SPID - AIDS

Sumár :

"Neodsúdil ma ani diabol, ani trestajúci Boh. Ale VÍRUS! Tak nech ma nepoložia na hranicu a nech mi pomôžu.“ Sme v 20. storočí, na konci nového tisícročia, pre ktoré je charakteristický stály príliv nových chorôb, zároveň ubúdanie tých, ktoré sú už liečiteľné. Za jednu z novodobých chorôb považujeme chorobu AIDS, ktorá sa stala postrachom ľudstva. Práve tento fakt donútil autorky k zamysleniu sa nad touto problematikou a súčasne k napísaniu práce, v ktorej sú zahrnuté doteraz známe poznatky týkajúce sa tejto choroby, hlavne vyvíjajúci sa postoj ľudí k nej. Ako podnet na napísanie tejto práce slúžila najmä literatúra a rôzne články uverejňované v posledných rokoch, v ktorých sa stále objavovali negatívne názory na túto chorobu a ňou infikovaných ľudí, ktoré sa zdali byť až neskutočné. Z tohto dôvodu bolo potrebné zistiť skutočnú príčinu takéhoto postoja ľudí. Autorky si zaumienili začleniť do práce vlastný výskum, ktorý je jej najpodstatnejšou časťou. V forme dotazníka sformulovali otázky, ktoré rozdali 400 ľuďom rôznych vekových kategórii na dedinách a v mestách. Sústredili sa aj na ich vzdelanie a pohlavie, pretože sa domnievali, že názory sa budú líšiť aj z týchto hľadísk. Vyplnené dotazníky dali ako podklad na zhotovenie štatistiky, ktorej výsledky sú pozoruhodné až fascinujúce. Nepovažujú za dôležité vysvetliť zámer ich práce, pretože si myslia, že vplyva zo samotného citátu uvedeného v úvode. Určite každého zaujíma "epicentrum" tejto choroby vzhľadom na to, že v tlači a v televízii sa stretávame len s konkrétnymi faktami a nie zo širším oboznámením sa s touto chorobou. S objasnením pôvodu AIDS sa vyskytli rôzne domnienky, napríklad, že choroba vznikla v staroveku, v období renesancie alebo, že ju dokonca priniesol Krištof Kolumbus z latinskej Ameriky. Jednoduché je však zvaliť vinu na niekoho, kto žil pred viac ako 500 rokmi. Najpodstatnejším je však tvrdenie, že ochorenie pochádza z centrálnej Afriky. Pravdepodobne všetci vieme, že ochorenie AIDS má na svedomí vírus HIV. V Rwande sa už 20 – 30 rokov pozoruje podobný vírus u tzv. zelených opíc. Predpokladá sa, že práce pred týmito rokmi sa vírus dostal do styku s ľuďmi, nastala v ňom mutácia a začal spôsobovať u ľudí ochorenia. Z centrálnej Afriky ho priniesli zahraniční robotníci na Haiti, odtiaľ do strednej a severnej Ameriky a následne do Európy. Z toho vychádzajúc by sa mohlo tvrdiť, že pravdepodobne Američanom môžeme "ďakovať" za prenos vírusu HIV aj do prvých krajín, ktoré vyžadovali pred vstupom cudzinca na jej územie certifikát o HIV negativite. Spočiatku boli nakazení len narkomani a homosexuáli, a z tohto dôvodu si ľudia mysleli, že AIDS sa týka iba týchto "okrajových skupín". Veľký prevrat nastal v roku 1981, keď sa medzi nakazenými prvýkrát objavila aj žena. Tu sa vlastne odráža, že sa AIDS týka každého. Tento fakt si však ľudia neuvedomovali, preto sa diali rôzne udalosti spôsobené nevedomosťou. Jednou z nich je príhoda, keď vošiel neznámy muž do banky, namieril prst na pokladníka a povedal mu, že má AIDS a v prípade, že mu nedá peniaze tak sa ho dotkne. Pracovník banky mu bez váhania poskytol všetky peniaze, ktoré mal k dispozícii. Podobné prípady sa diali aj v pracovnom prostredí, keď dávali majitelia firiem výpovede pracovníkom, ktoré boli nakazení touto chorobou a po ich odchode dokonca dezinfikovali kancelárie. Je zaujímavé podotknúť, že dnes by mohol byť takýto skutok súdne napadnutý, keďže nikto nemôže byť pozbavený práce z tohto dôvodu, že je HIV pozitívny. K podobným postojom dospeli autorky aj svojím výskumom : " Zistili sme, že ľudia majú strach z choroby AIDS, ktorý je oprávnený, ale neoprávnene strach z ľudí trpiacich touto

chorobou. Častokrát nás priviedli do pomykova postoje a výstrahy našich rovesníkov, ale aj dospelých, pred naším cieľom. Nie raz sme sa stretli s reakciou : " Prečo vás to zaujíma ? Máte AIDS ? " Ba dokonca, keď sme sa zmienili spolužiakom, že máme v úmysle sa porozprávať sa s osobou HIV pozitívnou, poniektorí z nich nás varovali pred nakazením. Stretli sme sa aj s názorom istého mladého človeka, ktorý tvrdí, že jediným únikom pred okolitým svetom a ľuďmi je dostať vírus HIV. Vydedukujúc z tohto, ich vedomostná úroveň týkajúca sa tejto problematiky, nie je príliš vysoká, keďže vírus HIV sa vzduchom i bežným kontaktom neprenáša. Práve kvôli takýmto stále pretrvávajúcim nevedomostiam vzrastá počet nakazených. Len v Amerike zomierajú každú hodinu traja Američania a až 120 sa ich za tento čas nakazí. Dnes je na svete okolo 20 miliónov nakazených a do roku 2000 sa odhaduje ich počet až na 50 miliónov. Ale bohužiaľ existujú aj oveľa pesimistickejšie predpovede. Len na samotnom Slovensku je evidovaných 48 nakazených, ale podľa informácií, ktoré nám poskytlo laboratórium v Bratislave, je ich spolu s neregistrovanými 500 – 700. tieto obrovské a stále sa zväčšujúce sa čísla nám vyrážajú dych a nútia nás rozmýšľať dopredu. Kým sa nájde liek proti tejto chorobe, musíme sa pred ňou dokázať uchrániť a to bol taktiež náš zámer, ktorý sa nám aj darí uskutočňovať. Ľudia o túto prácu prejavujú záujem, to znamená, že im ich život nie je ľahostajný. A to je to, čo sme chceli dosiahnuť. Vzbudiť záujem v ich vlastnom záujme, "skôr než..." "

Meno a priezvisko : Mária Hlobická

Názov projektu : **Metamorfóza drogy**

Sumár :

Pre vytvorenie cestičky k toxikománii jestvujú rôzne faktory a príčiny. Je to nespočetné množstvo elementov, vnútorných komplikácií, výčitiek, komplexov, no pripája sa k tomu aj nuda, pri ktorej zohrávajú drogy úlohu najväčšieho "požierača" času a nakoniec je tu diskutabilný fakt o vplyve rovnocennej skupiny. Tá – ktorá bytosť sa už s niektorými stotožní a vytvára si tak alibi pre závislosť, neuvedomujúc si, že droga permanentne klame. Má schopnosť opantať svojou falošnou vášňou a požíra osobnosť človeka fyzicky a psychicky. Nepozná toleranciu, ľútosť a má tak povediac komerčný charakter. Užívanie narkotík so sebou nenesie len drobné delikty voči svojej osobe, ale i silové pole zmätkov a úzkosti s možným krajným smrteľným vyústením. Narkomanom chýba kontemplatívny pohľad na drogy, v opačnom prípade vy boli schopní rozumne zhodnotiť tento sortiment zla. Názory na najfrekvencovanejšiu drogovú problematiku súčasnosti sú rôznorodé, ale veľmi malé percento ľudí je naozaj stáť pri narkomanoch a nevyľúčiť ich zo spoločnosti. Ich choroba je vyčerpávajúca nielen pre samotných závislých, ale aj pre ich okolie. Neustále klamú, že už s drogami nadobro prestali,, vykrádajú obchody (hlavne lekárne), svojich najbližších oberajú o materiálne statky, trpezlivosť, lásku, šťastie. Dokonca vraždia. Na ceste za drogou nepoznajú žiadne prekážky, Takí sú toxikomani. Niekedy si ani nevážia pomoc a podporu ľudí okolo seba. Žiadajú skôr pochopenie a súcit – čo je často považované za zbytočnú emóciu. Ponúkané poskytnutie pomoci alebo dohovárание je im na smiech a ešte na vás pozerajú ako na jednu z tých nevinných dušičiek, ktoré si nevedia užívať život a radšej dobiedzajú do úspešnejších v tomto smere. Keď sú ale na poslednej latke svojho vzostupu a nasleduje prudké klesanie, najradšej by všetko vrátili späť. Niektorí sú tvrdohlaví ešte aj v tejto fáze. Pštrosia politika tu nevyrieši absolútne nič. Narkomani potrebujú tvrdú príručku nielen od drogy, ale aj od nás, aby cítili, že všetko strácajú. I keď sú drogám oddaní telom i dušou, majú menšie pauzy, keď si uvedomujú potrebu prestať a potrebujú nás.

Preto musíme zostať aspoň zadnými kolieskami. Nemôžeme sa donekonečna odvracať z dôvodu nového a nového podrazu z ich strany. Spočiatku je to potrebné, ale neskôr by ich to mohlo zničiť. Úspech spočíva predovšetkým v tom, že narkoman si uvedomí, že je na dne. Ešte i potom príde na rad veľa ďalších prevratov, pokusov povedať "už nie". Vždy ale jeho druhou esenciálnou nádejou bude naša pomocná ruka. Tá pravá je po celý čas v ňom – v jeho vedomom rozhodnutí. Na bezvýznamnosť drog sa poukázalo už na začiatku 19. storočia, keď sa uskutočnil výskum, ktorého hlavnými aktérmi boli spisovatelia, poeti a ópium. Plán výskumu spočíval v tom, aby spisovatelia tvorili pod vplyvom a bez vplyvu ópia. Prišlo sa na to, že v prvej i druhej alternatíve tvorili rovnako. Keď sa teda dostali do štádia, v ktorom ich "kopla múza", horúčkovo pracovali na svojich dielach – pritom sa ich rozpoloženie podobalo stavu pod účinkom ópia. Drogy jednoducho umelo vyvolávajú pocity. Ktoré nutne potrebujeme, no na strane druhej ich už v sebe máme, len si ich nevieme navodiť. Keď okúsime drogy, vieme čo tie pocity vyvoláva a späťne i ukojí. Jedná sa o vylepšenie stereotypných príznakov krízy s nedostatkom vlastného cítenia. Lenže práve meditácia, hlbavé pozorovanie svojho vedomia i podvedomia a pozitívne myslenie vie človeka uviesť do stavu opojenia, čo nemá nič spoločné s drogami po stránke materiálnej. Identické sú len symptómy, ale na rozdiel od drog pozitivita a hlbavosť zdravie nepoškodzujú.

Meno a priezvisko : Lenka Kalábová

Názov projektu : Cystická fibróza

Sumár :

Práca je venovaná téme z oblasti medicíny. Autorka popisuje chorobu, o ktorej je dosť málo informácií dostupných širokej verejnosti. Autorka hovorí : "Skutočne sa hanbím za to, že ľudia, ktorí majú choré dieťa, o ňom nehovoria. Myslím, že je veľa ľudí postihnutých tou istou chorobou a mohli by si navzájom pomáhať radami, ale zároveň by pomohli aj neskúseným mamičkám. Určite každý z nás číta veľa časopisov o rozličných chorobách, ale často sa pri tom nezastavíme, lebo nemáme takýto problém, nevedomujúc si, že raz možno práve my s ním budeme zápasiť a budeme sa snažiť obetovať všetko pre to, aby naše dieťa vyzdravelo." Práca neobsahuje hodnotiace závery ani štatistické údaje, má skôr popisno – informačný charakter, prispôbený veku a vedomostiam autorky. Autorka sa rozhodla venovať tejto problematike, pretože pozná rodinu, v ktorej sa Cystická fibróza vyskytuje. Práca sa skladá z častí, ktoré obsahujú popis choroby, prenos. Príznaky, liečbu, návod ako žiť s touto chorobou, genetiku, šport a osobné zážitky autorky.

Meno a priezvisko : Laura Thanová, Melánia Magdová

Názov projektu : Drogy

Sumár :

Problémom drogovej závislosti už dávno nie je problémom jednotlivcov, ale aj celej spoločnosti. Každého z nás. Každý styk s drogou vyvoláva potenciálne nebezpečenstvo návyku. V demokratickej spoločnosti má každý človek možnosť slobodnej voľby. Vždy v každom prípade môže povedať droge NIE! Autorky si tému zvolili najmä preto, lebo je v súčasnosti veľmi aktuálna. Zaujímajú ich najmä štatistika drogovo závislých. Po vyhľadávaní odbornej literatúry a s jej pomocou zostavili hlavný bod práce – dotazník. Bol vlastne súčasťou prieskumu drogovej závislosti na stredných školách ich mesta. Po prekonzultovaní s výchovným poradcom

a vyučujúcim etiky bol dotazník zadaný študentom gymnázia a SOU v Krompachoch. Získané údaje boli štatisticky vyhodnotené, výsledky zobrazené do jednotlivých grafov, čím autorky dospeli k zaujímavým záverom. V práci sa zaoberajú aj mnohými otázkami, ktoré sa týkajú drog. Napríklad čo je drogová závislosť. Drogová závislosť vedie k predstave, že ide o zneužívanie látok ako je heroín, či marihuana. Tieto druhy drogovnej závislosti sa od ostatných líčia tým, že sú to návyky na ilegálne získané drogy, často spojené s omnoho závažnejšími dopadmi na jednotlivca a jeho okolie ako v prípade ostatných závislostí. Ďalšou dôležitou otázkou je vznik drogovnej závislosti. Nie je možné jednoznačne tvrdiť, že príčinou vzniku závislosti od tvrdých drog je zle fungujúca rodina. Tento názor má dlhú históriu, nepotvrdzujú ju ani výsledky súčasných sociálno – psychologických prieskumov v zahraničí. Jednoducho ide o predsudok, neobjektívny prístup k narkomanom a ich príbuzným. Mnohí sa po takomto výklade často pýtajú, kde je príčina. Na prvom mieste vy sme mohli uviesť zvedavosť. Ibaže človeku stačí, ak drogu vezme raz a viac sa jej nezbaví. Stačí ak mladý človek dostane od kamaráta jeden – dva razy heroínovú cigaretu a už sa stáva závislým. V prevažnej väčšine sú to kamaráti, ktorí dávajú prvú dávku drogy. To však neznamená, že by zlé rodinné pomery a nesprávne výchovné postupy neboli rizikovými faktormi. Veľkým prínosom pre vývin mladého človeka je zvýšená starostlivosť o venovanie sa dieťaťu zo strany rodičov. Podľa japonských prieskumov sa otec venuje školopovinnému dieťaťu asi tri minúty denne a matka o čosi viac. Napriek tomu je v Japonsku veľmi málo detí závislých od drog. Z toho vyplýva, že rozhodujúcejšie je správanie rodiča, na aktivitu náročná a dôsledná štruktúra dňa mladých ľudí, vonkajšie spoločenské normy a sankcie za ich porušenie. Častou chybou rodičov je aj to, že zmenám v správaní dieťaťa nevenujú pozornosť. Deti, ktoré splodia narkomanky, trpia neraz vážnymi poruchami, nejedným spoločenským handicapom. Novorodenecká prax hovorí, že už 72 hodín po narodení môžu zmietať v príšerných bolestiach. V postieľkach či inkubátore prepuknú obrovské kŕče, ktoré vyzerajú ako epilepsia, ale v skutočnosti je to horšie ako posadnutosť. Tieto deti sú nepokojné, podráždené, metajú sa až do vysilenia. Často až do krvi majú rozodraté päty, keď ležia na chrbátiku, alebo kolienka, keď sú položené na bruško. Problém drogovnej závislosti je už dávno problémom celej spoločnosti. Je zarážajúce, že drogy sú najviac rozšírené medzi mládežou. Podarí sa nám spoločne zastaviť a postupne znížiť túto nepriaznivú situáciu : Budúcnosť našich detí za to určite stojí. Napokon drogová závislosť je predovšetkým hlbokou krízou ľudských hodnôt.

Meno a priezvisko : Patrícia Miklošovičová

Názov projektu : Drogy

Sumár :

Problém drog je v dnešnej dobe veľmi aktuálny. I keď veľa ľudí si myslí, že sa týka len západných krajín a vyspelých krajín, v skutočnosti to tak vôbec nie je. Je to závažný problém, ktorý núti autorku uvažovať o tom, čo drogy vlastne sú a čo môžu spôsobiť. V prvej časti práce oboznamuje s históriou drog. História drog sa začala už v období, keď bojovníci Aztékovia používali listy koky a niektoré druhy kaktusov, aby lepšie znášali únavu a hlad. História drog je rozdelená podľa typov drog do rôznych kategórií : (história amfetamínového typu, kokaínového typu, cannabisového typu atď...) V ďalšej časti sú predstavené základné pojmy : droga, toxikománia, akútna intoxikácia, syndróm závislosti, abstinčný syndróm a tolerancia. Tretia časť je vysvetlením, prečo ľudia začínajú s drogami a aké sú príčiny toxikománie. Hlavnými

príčinami, prečo ľudia siahnu po droge sú : zvedavosť, snaha vyvolať lepšiu náladu, snaha upozorniť na seba, alebo v mnohých prípadoch sú to priatelia s takým istým problémom. A to sú len malé náznaky prečo. Pri užívaní drog prichádzajú postupne rôzne problémy nielen zdravotné, ale aj problémy súvisiace s nedostatkom finančných prostriedkov, ktoré často prerastajú do problémov s políciou alebo zákonmi. V ďalšej časti autorka spomína štyri hlavné štádia drogovej závislosti a typy drogovej závislosti. Typy drogovej závislosti závisia od toho, aký druh drogy narkoman užíva. Sú tu napr. drogová závislosť amfetamínového typu, cannabisového typu, kokaínového typu, solvenciového typu a iné. Piata časť je oboznámením s liečbou závislosti na drogách a rôznymi metódami odvykania. Jej súčasťou je aj problém rôznych chorôb, ktoré môžu nastať napr. pri požívaní striekačiek. V závere práce sú drogy rozdelené podľa toho o akú zmenu kvality vedomia ide na : opiáty (pervitín, extáza, kokaín, ópium, ľad atď..), inhalačné prostriedky (rozpúšťadlá, lekárske anestetiká). Ako samostatná skupina je uvedený alkohol. Drogy boli a sú veľkým problémom, i keď najhoršie je asi to, čo spôsobujú. Ničenie zdravia, priateľstva, osobnosti, ničenie všetkého krásneho, čo si človek dovedy vybudoval. Nie je jednoduché zrieknuť sa drogy a v horšom prípade odísť do ústavu, ale je to jediná cesta ako sa dostať z tohto začarovaného kruhu. Autorka chce svojou prácou presvedčiť a upozorniť, že drogy za ten chvíľkový pocit blaženosti nestoja.

Meno a priezvisko : Katarína Zboranová

Názov projektu : Drogy a mládež

Sumár :

Droga sa stala realitou našej súčasnosti. Čas, v ktorom sme drogy a problémy s nimi jednostranne spájali iba so západnými krajinami, je definitívne za nami. Popri alkohole a tabaku veľmi rázne vstupujú do nášho života ďalšie drogy, po ktorých siaha čoraz často ešte nedospelý jedinec, ktorý si takto chce či už zadovážiť alebo zintenzívniť momentálny pocit radosti a šťastia. Možno preto, že to inak nie je schopný. Svet umelého raja je nesmierne lákavý, prítiažlivý a šancu v ňom katastrofálne nepoblúdiť má iba informovaný človek. Najviac ohrozenou skupinou populácie sú deti a mladí ľudia. Tento príspevok je určený tým, ktorí ich vychovávajú. Len informovaní rodičia a učitelia sú schopní dobre pripraviť dieťa na stretnutie s drogou a prispieť tak aj k naplneniu zákonnej povinnosti aktívne sa starať o ochranu zdravia dieťaťa či mladistvého. Práca si kladie za cieľ spracovať problematiku drog, alkoholu, fajčenia a poukázať na ich ničivé dôsledky pre ľudský organizmus. Štatistické údaje získané zo základných škôl i SOU služieb v Púchove o postojoch a vzťahu žiakov ku drogám, alkoholu a fajčeniu len potvrdzujú, že problém užívania drog mládežou existuje – je tu a treba ho naliehavo riešiť. Práca je rozdelená na sedem častí :

1. časť : úvod
2. časť charakterizuje drogy a príčiny ich užívania
3. časť uvádza druhy drog, štádia drogovej závislosti a možné poškodenia ľudského zdravia omamnými látkami.
4. časť opisuje drogovú závislosť drogovú scénu a problémy so zákonom.
5. časť uvádza, kde hľadať pomoc pri drogovej závislosti
6. časť obsahuje výsledky prieskumov o drogách na základných školách a SOU služieb v Púchove
7. časť : záver

V závere práve sa autorka pokúša navrhnúť východisko z drogového problému. Jednou z možností, ako pomôcť drogovu závislým je vytváranie komunit, v ktorých pracujú odborníci i laici. Mladým ľuďom pomáhajú pri hľadaní spôsobu života bez drogy. Stojí to nemálo času, financií a úsilia. U nás sa nebezpečenstvom drog po roku 1989 veľmi podcenilo, dnes preto treba mnohé doháňať. A ešte niečo na záver :
- zážitok s drogou je krátky, utrpenie, ktoré pôsobí, trvá dlho. Sami zväzťe, čo chcete, lebo následky poniesiete hlavne sami.

Meno a priezvisko : Nela Sakinová

Názov projektu : Záblesk v očiach, nohy na parkete

Sumár :

Autorka dáva návod "Ako hodnotne využiť voľný čas". Spoznala som činnosť, stala sa pre mňa korením života už od môjho útleho veku a vrelo ju odporúčam každému, kto chce okúsiť pravú chuť uspokojenia, blahodarne pôsobiť na svoje telo i myseľ zároveň. Pýtate sa čo je to za zázrak ? Predsa tanec – tá najprirodzenejšia ľudská aktivita, akú poznáme." Tanec – prináša množstvo výhod – prinajmenšom je to najjednoduchší spôsob a veľmi príjemný, ako sa zoznámiť s osobou opačného pohlavia. Je to úžasné a dokonalé precvičenie tela, rozvíja koordináciu myslenia a svalov, posilňuje telo a prispieva k jeho dobrému držaniu bez ohľadu na vek. Okrem radosti zo života, ktorú prináša, cibrí spoločenské správanie, pomáha udržať si mladosť, zvyšuje sebavedomie a pocit istoty. Tanec je jeden z najprínosnejších spôsobov ako tráviť voľný čas. Autorka tejto práce sa sama aktívne, aj keď nie profesionálne venuje tancu. Je členkou klubu spoločenských tancov vo svojom meste a práve jej vlastné skúsenosti a dojmy sú hlavnou časťou práce. Opisuje postupy práce v ich klube, okrem spoločenských tancov nevynecháva džez, moderný tanec, balet ba ani folklór. Tanec naplňuje jej život, trénuje dva – trikrát do týždňa, poskytuje priestor na rozvíjanie osobných schopností a kvalít, učí spolupráci, tolerancii a zodpovednosti. Vplyvom pohybovej aktivity prispieva k správne mu vývoju organizmu, vybíja nadbytočnú energiu, pôsobí ako relax. Dá sa povedať, že vplýva na celkový charakter človeka a vytvára spoľahlivý životný štýl.

Meno a priezvisko : Peter Šmehýľ

Názov projektu : Plávanie ako súčasť telesnej kultúry

Sumár :

Práca oboznamuje s témou Plávanie ako súčasť telesnej kultúry. Zaoberá sa športovou činnosťou, konkrétne plávaním, ktoré môžeme rozdeliť na plávanie základné, športové a úžitkové. Autor práce kladie najväčší dôraz na športové plávanie. Táto kapitola je podrobne rozpracovaná, zahŕňa jeho históriu ako i spôsoby uplatňovania tohto športu od jeho vzniku až po dnes. Pokus o načrtnutie pôsobenia plavcov vo vrcholovom športe, ich ďalšie smerovanie – to všetko táto zaujímavá práca obsahuje. Je i istým zamyslením sa nad osudom a ďalším životom plavcov, ktorí po čase strácajú schopnosť zlepšovať sa, podávať lepšie výkony. Tým sa prirodzene stráca motivácia pre ďalšie zotrvávanie vo vrcholovom športe. Práca neponíma danú problematiku len ako súhrn faktov. Autor však dúfa, že bude vhodným usmernením pre aktívnu mládež, ktorá vykonáva svoj obľúbený šport vrcholovo.

Meno a priezvisko : Katarína Galdunová

Názov projektu : Skauting, včielka v systéme skautingu

Sumár :

Táto práca sa venuje hnutiu skauting, konkrétne poznatkom o včielkach. Obidve časti práce hojne využívajú skautskú literatúru, ale priestor dostali i osobné skúsenosti autorky, ktorá sa sama aktívne skauting venuje. Tak ako každá organizácia, aj skauting má svoju históriu, ktorá je bohatá na veľa významných udalostí, napr. rok 1907, kedy sa uskutočnil prvý skautský tábor na anglickom ostrove Brownsea. Zorganizoval ho zakladateľ skautského hnutia lord Baden – Powell. Aby skauting ako organizácia fungovala, vznikla sieť, ktorá všetkých spája. Jej základ tvorí družina, viac družín je oddiel, minimálne dva oddiely zbor. Viac zborov vytvára okres. Všetky okresy sú združované v Slovenskom skautingu, ktorý má dva kmene – dievčenský a chlapčenský. Každá družina má svojho radcu alebo radkyňu. Radca vie, že rodina, ktorú vedie je jeho zrkadlom, a preto sa o ňu stará. Včielky nemajú pocit, že sú v škole a radkyňa pamätá, že vychovávať nie je nariaďovať. Včielky sa vychovávajú hrou, pri ktorej sa využívajú metódy vysvetľovania presvedčania, cvičenia, hodnotenia, a príkladu. Ideovú časť skautingu tvorí sľub, zákon, príkaz a heslo, ktoré sú dané stanovami. Okrem toho si každá družina sama vytvára pokrik a hymnu. Včielku rozpoznáme podľa rovnošaty – žltá košeľa s nášivkami a odznakom, žltá šatka a niekedy aj žltá čiapka. Počas skautského roka sa včielka snaží plniť stupne zdatnosti. Pri každej skúške sa včielka preukazuje svojimi teoretickými a praktickými skúsenosťami. Za najkrajšie obdobie včielky sa považuje účasť na tábore – vyvrcholenie skautského roka. Súčasťou práce je aj anketa, ktorá obsahovala otázku o dôležitosti organizácií, starajúcich sa o výchovu detí a mládeže. Tému vhodne dopĺňa dokumentácia z obdobia včielkarskeho tábora včielok a názory na ich činnosť.

Meno a priezvisko : Katarína Janiglošová

Názov projektu : Židia v okresoch Poprad a Kežmarok v rokoch 1918 - 1945

Sumár :

Židovská problematika voľa a je večnou témou historických, hospodárskych a politických diskusií v minulosti aj v súčasnosti. V prvej časti práce autorka mapuje dejiny Židov na Slovensku od najstarších dôb až po rok 1918. Venuje sa regionálnym dejinám v mestách Poprad a Kežmarok, zaoberá sa aj dejinami židovských obcí. Zachytáva obdobie rokov 1918 – 1939, ktoré charakterizované značne vysokým postavením židov v politickom, hospodárskom i spoločenskom živote. Archívne materiály obsahujú mnoho faktov z činnosti Židovskej strany v Poprade, záznamy o počte židovského obyvateľstva štatistiku v okrese Kežmarok. Na ich základe autorka vypracovala štatistiku najčastejšie a najzriedkavejšie sa vyskytujúcich židovských priezvisk v mestách a obciach okresov Poprad a Kežmarok. Práca popisuje aj niektoré konflikty a nezhody medzi židovským a nežidovským obyvateľstvom v rokoch pred 2. svetovou vojnou. Vari najstrašnejším obdobím európskych i židovských dejín je obdobie rokov 1939 – 1945, ktoré je poznačené prenasledovaním, a hromadným vyhladzovaním židov na celom svete. Práve druhá časť práce sa venuje tomuto faktu. Pracuje s historickými faktami, ako boli transporty židov do koncentračných táborov, židovských get a zákonné opatrenia obmedzujúce ich slobodu. Autorka spomína rôzne protižidovské demonštrácie, ktoré boli organizované v Spišskej Belej, transporty židov z Popradu, vypálenie židovskej synagógy v Kežmarku. V závere práce sa zamýšľa nad stavom tolerancie jedného

národa k druhému, nad rôznou interpretáciou faktov tohto časového obdobia historikmi a nad antisemitizmom na Slovensku.

Meno a priezvisko : Juraj Polák, Jana Knappová

Názov projektu : Slovensko v štyridsiatych rokoch 19. storočia – rozbor dobových periodík a archíválií

Sumár :

Práca sa venuje historickým udalostiam na Slovensku v pohnutom revolučnom období rokov 1848 – 1849. Zaoberá sa analýzou tretej fázy slovenského národného obrodzenia, konkrétne obdobím od založenia Slovenských národných novín až po revolučné roky 1848 – 1849. obsahuje prehľad a charakteristiku dobových periodík, územnej samosprávy, výsledky vlastného výskumu v archívoch a tlači tohto obdobia i iné zaujímavé informácie. Práca pojednáva o období prechodu od feudalizmu ku kapitalizmu, snahy o obrodzovanie slovenského národa. Pozornosť upriamuje sa školská systém tejto doby, skúma príčiny a dôsledky buržoáznej revolúcie v meruôsmych rokoch na Slovensku. Prvá časť práce obsahuje state o spolkoch miernosti, úrovni školstva a hospodársko - ekonomickej situácii na našom území v polovici 19. storočia. V druhej časti práce sú spracované materiály o dvoch významných osobnostiach obdobia Slovenského národného obrodzenia, literátov a revolucionárov – Daxnera a Janka Francisciho. Veľkým prínosom pre zostavenie takejto práce bola existencia archívnych dokumentov, dobových periodík, ktoré vy podľa autorov boli vhodným doplnením učebných osnov. Slovenské národné obrodzenie zohralo významnú úlohu v dejinách slovenského národa. Politické, ekonomické i spoločenské súvislosti tohto obdobia sú súčasťou stredoškolského učiva. Preto sa autori pokúsili priblížiť tieto zložité udalosti našich dejín svojim rovesníkom. Práca nie je zhrnutím detailov o Slovenskom národnom obrodení, je obohatená o zaujímavosti, ktoré v dnešných učebniciach dejepisu nenájdeme. Napríklad fakt, že súčasná banková sústava, či školský systém pochádzajú práve z tohto obdobia.

Meno a priezvisko : Tibor Šmida

Názov projektu : Výbušiny a ich možné zneužitie na teroristické účely

Sumár :

V poslednej dobe sa objavuje veľa prípadov zneužitia výbušín. Prieskumom bežne dostupnej literatúry autor zisťuje, či je možné bez náročného laboratórneho vybavenia pripraviť výbušné systémy schopné detonácie v požadovanom čase a rozsahu. Úvod práce obsahuje historický prehľad vývoja výbušín a základné technické termíny. TRHAVINY sú brizantné výbušiny určené pre trhacie práce. Vyznačujú sa tým, že k ich výbušnému rozkladu je potrebný silnejší iniciačný podnet od traskaviny. V práci sa hovorí o nitroglyceríne, nitroškrobe, nitrocelulóze, trinitrofenole, trinitrotoluéne, dynamite, trhavinách typu ADP, ... TRASKAVINY sú iniciačné výbušiny, t.j. majú schopnosť vyvolávať i v malom množstve výbušný rozklad ostatných druhov výbušín. Ich charakteristickou vlastnosťou je krátka doba narastania rýchlosti výbušného rozkladu a vysoká citlivosť. Patria sem fulminát ortuťnatý, azid olovnatý, acetónperoxid, dinitrodiazofenát, chlórodusík, ... STRELIVINY sú výbušiny určené na vytvorenie tlaku plynov, nutného na vymrštenie projektilu a pod. Ich výbušný rozklad prebieha po vhodnom tepelnom podnete ako rýchle horenie, ktoré je možné

regulovať chemickým zložením. Práca hovorí o čiernom prachu a bezdymnom prachu. Výbušiny možno aj zneužiť a to najmä na teroristické akcie. Podľa veľkosti teroristickej akcie možno použité výbušiny rozdeliť do dvoch hlavných skupín :

- teroristické akcie malého rozsahu, v tomto prípade sa najčastejšie používajú priemyselne vyrobené výbušiny a rozbušky, ktoré sa získavajú nelegálne z armádnych zdrojov
- teroristické akcie veľkého rozsahu, tu sa používajú výbušiny vyrobené v domácich podmienkach. Zmesi okysličovadla, ktoré sú bežne dostupné v obchodoch.